

۱۷۴۲
۱۷۵۵

جایگاه فاطمه (س)

حجة الاسلام محمد علی حائری

کتاب و سنت

برای تحقیق و بازشناسی ابعاد وجودی شخصیت‌ها و قهرمانان تاریخی راه‌ها و شیوه‌های متعددی وجود دارد مانند شناخت آنان از طریق آثار و گفتار.

ولی در حوزه اندیشه اسلام شناخت جایگاه شخصیت‌ها و قهرمانان همانند فاطمه‌ی زهرا (س) تنها با بهره‌گیری از کلام خدا و گفتار معصومین (علیهم السلام) امکان‌پذیر است از این رو بر آن شدیم ابعاد وجودی شخصیت بانوی برتر جهان را از طریق آیات و روایات اسلامی مورد بحث و تحقیق قرار دهیم البته بیان ابعاد فضائل آن حضرت (س) نیاز به فرصت دیگر دارد و در این مقال نمی‌گنجد و این نوشتار می‌تواند به‌طور اجمال به برخی از دریای فضائل آن حضرت اشاره داشته باشد و این مقال در محورهای زیر سامان یافته.

اسامی فاطمه

در منابع روایی و حدیثی اسامی و القاب فراوانی برای دختر پیامبر (ص) دیده می‌شود که از معانی بسیار بلندی برخوردار است از جمله آن نام فاطمه است که برای وی انتخاب شده

یونس برقی از امام صادق نقل می‌کند که امام کاظم (ع) فرمود پرمعنائترین اسم‌های فاطمه نه تا است که آنها نزد خدا می‌باشد. عبارتند از «فاطمه - صدیقه - مبارکه - طاهره، محدثه، زهرا، زکیه، راضیه، مرضیه»^(۱)

و نیز در کتب حدیثی دیگر گزارش شده که خداوند یکی از اسم‌های خود را برای فاطمه نام‌گذاری کرده است که آن نام «فاطر» است چون فاطمه از فاطر گرفته شده و فاطر یعنی خالق و آفریننده همه اینها گویای این است که فاطمه (س) یک حقیقت است.

القاب

باید گفت در کتب حدیثی القاب و صفات بسیار برای فاطمه (س) گزارش شده که حدود شصت لقب و صفت را صاحب کتاب الجنة العالمه گردآوری کرده و به نظم کشیده که بعداً به ذکر آن خواهیم پرداخت که از جمله القاب پرارزش (زهراء) است جابر بن عبدالله می‌گوید از امام پرسیدم که معنای زهرا چیست؟ فرمود زهرا همان نوری است که خدا در صلب و نهاد پیغمبرش قرار داد که از او بواسطه دخترش فاطمه یازده امام و رهبر بوجود آمدند تا مجری دستورات خدا در زمین باشند.

حال می‌پردازیم به القاب ذکر شده آن حضرت در کتاب الجنة العالمه و کتاب عوالم العلوم محدث اصفهانی.

القاب بنت مصطفی کثیره

نظمت منها نبذة یسیره

نفسی فداها و فدا ابیها

و بعلمها الولی مع بنتیها

سیدة انسیة حوراء

نوریة حانیة عذراء

کریمة رحیمة شهیده

عیفیفة قانعة رشیده

شریفة حبیبة محترمه

صایرة سلیمة مکرمه

صفیة عالمة عظیمه

معصومة مفضوبة مظلومه

میمونة منصوره محتشمه

جمیلة جلیلة معظمه

حاملة البلوی بغیر شکوی

حلیفة العبادة والتقوی

حبیبة الله و بنت القصوره

رکن الهدی و آیه النبوه

شفیعة العصاة ام الخیره

تفاحة الجنة والمطهره

سِدَّةُ النَّبَاءِ بِنْتُ الْمُصْطَفَى
 حَفِيَّةٌ رِبِيًّا وَمَوْطِنُ الْهَدْيِ
 غُرَّةُ عَيْنِ الْمُصْطَفَى وَبُضْعُهُ
 مِثْهَجَةٌ قَبِيلُهُ كَذَا بَقِيَهُ
 حَلِيمَةٌ فِيهِمَةَ عَقِيلِهِ
 مَحْزُونَةٌ مَكْرُوبَةٌ عَلَيْهِ
 عَتَابَةٌ زَاهِدَةٌ قَوَامُهُ
 بَاكِيَةٌ صَابِرَةٌ صَوَامُهُ
 عَطُوفَةٌ رُؤُوفَةٌ حَنَانُهُ
 الْبِرَّةُ الشَّقِيَّةُ الْإِبْرَاهِيمِيَّةُ
 وَالِدَةُ السَّبْطَيْنِ دُوْحَةُ النَّبِيِّ
 نُورُ سَمَاوَاتِي وَزَوْجَةُ الرَّوْحِيِّ
 تَمَامُ غُرَّةِ غُرَائِسِي
 رُوحُ ابْنِ ذَرَّةٍ بِبَيْضَاءِ
 وَاسْطِطَّةُ قَلَادَةِ الْوَجُودِ
 دُرَّةُ بِسْحَرِ الشَّرْفِ وَالْجُودِ
 أَمِينَةُ اللَّهِ وَسِرِّ اللَّهِ
 دُرَّةُ بِسْحَرِ الْعِلْمِ وَالْكَوْمَالِ
 جَوْهَرَةُ الْغُرَّةِ وَالْجَلَالِ
 قَطْبُ رُوحِي الْمَفَاخِرِ السَّتِيَّةِ
 مَجْمُوعَةُ الْمَأْتَرِ الْعَلِيِّ
 مَشْكَاةُ نُورِ اللَّهِ وَالزَّجَاجِ
 كَعْبَةُ الْأَمَالِ لِأَهْلِ الْحَاجَةِ
 لَيْلَةُ قَدْرِ لَيْلَةُ مِيسَرِكَةِ
 أَيْتَةُ مَنْ صَلَتْ بِهِ الْمَلَائِكَةُ
 قَرَارُ قَلْبِ أُمَّهَا الْمَعْظَمَةِ
 عَالِيَةُ الْمَسْحَلِ سِرِّ الْعَظْمَةِ
 مَكْسُورَةُ الضَّلْعِ رَفِيعَةُ الصَّدْرِ
 مَغْصُوبَةُ الْحَقِّ خَفِيُّ وَجَلِّي
 أَيْتُهُا بِخَشْيِ الْأَقَابِ وَأَوْصَافِ أَنْ
 حَضْرَتِ بُوْدِ كِهْ ذِكْرِ شُدْ

■ معنای فاطمه

ایام صادق (ع) به راوی «یونس برقی» می‌فرماید آیا می‌دانی معنای فاطمه چیست؟ راوی گفت خیر حضرت فرمود: «الفاطمة قَطِمَتْ مِنَ الشَّرِّ» یعنی فاطمه انسان کامل است که هیچگونه پلیدی همراه او نیست از این رو او را فاطمه نهادند و سپس اضافه کرد اگر علی نبود هم کفوی در این جهان برای حضرتش یافت نمی‌شد.^(۱)

در حدیث دیگری معنای فاطمه تعریف شده که رسول خدا فرمود «أَتَمَّ سَمَاوَاتِهَا فَاطِمَةٌ لِأَنَّ اللَّهَ قَطَمَهَا وَمُحِيهَا مِنَ النَّارِ»^(۲) همانا خداوند فاطمه را فاطمه نهاده است چون وجود شریفش و دوستانش را از دوزخ محفوظ داشته است.

در حدیث دیگر گزارش شده که امام باقر (ع) فرمود هنگامی که فاطمه به دنیا آمد فرشته‌ای از عالم بالا فرود آمد و از زبان جدم محمد (ص) به سخن درآمد و فرمود: اسم این مولود فاطمه است. سپس فرمود: «أَتَى قَطْمُكَ بِالْعِلْمِ وَقَطْمُكَ عَنِ الطَّمْتِ»^(۳) یعنی من تو را دریایی از علم و آگاهی می‌بینم و نیز فاطمه هرگز از عهد و پیمانی که با خدا بسته بر نخواهد گشت و عهدشکن نخواهد بود و مرحوم محدث کبیر اصفهانی در معنای فاطمک بالعلم گفته است یعنی تو را از علم و دانش عالم غیب سیراب کرد تا اینکه از تعلیم و یادگیری بی‌نیاز شدی و روی این جهت او را علیمه نیز گفته‌اند.

«وَقَطْمُكَ عَنِ الْجَهْلِ» یعنی تو را از دنیای جهالت و نادانی دور گردانید.^(۴)

■ خیر کثیر

بیشتر دانشمندان علوم قرآن کلمه کوثر در آیه «أَنَا اعطيتك الكوثر»^(۵) را به خیر کثیر در دنیا و آخرت کثرت و زیادی پیروان پیامبر و نهر کوثر در بهشت و شفیع تفسیر کرده‌اند.

از دلایلی که می‌توان این تفسیر را پذیرفت و تطبیق بر حضرت فاطمه داد شأن نزول و معانی بلند سوره کوثر است.

«أَنَا اعطيتك الكوثر فصلی لربك وانحر ان شاتك هو الأبر» ای پیامبر ما به تو کوثر عطا کردیم پس تو به شکرانه آن برای خدا نماز بگذار و نیز شتر قربانی کن زیرا دشمن می‌گوید که تو ابر و فاقد نسل هستی.

گفته‌اند پیامبر فرزندی به نام قاسم داشت که به سن رشد رسیده بود و در سن نوجوانی درگذشت عده‌ای از اعراب جاهلی و مشرکان از جمله عاص بن وائل پیامبر (ص) را شدیداً سرزنش می‌کردند در این زمان اولین دختر پیامبر بنام فاطمه متولد شد اما چون اعراب جاهلی دختر را جزء فرزندان خود به حساب نمی‌آوردند پیامبر را ابر و بلاعقب و بدون فرزند می‌نامیدند در پاسخ به این یاوه‌گوییها سوره کوثر نازل شد و طبق گفته بعضی^(۶) سوره مزبور در میانه منی نازل شده است

آیه دیگری در قرآن هست که دال بر مقام و منزلت حضرت زهرا (س) دارد زمانی بود که دنیای مسیحیت طرح رویارویی و شکست دادن پیامبر اسلام (ص) را پایه‌ریزی کردند و در مقام انکار رسالتش برآمدند رسول خدا برای مقابله رویارویی با آنان و اثبات ادعای نبوت خود طرح مباحله را پیشنهاد کرد تا هر کدام ناحق و دروغگو هستند رسوا شوند و در نهایت نابود گردند یکی از افرادی که رسول خدا به جمع مباحله دعوت کرد حضرت فاطمه بود و این مسئله نزد شیعه و سنی به حد تواتر رسیده است و این خبر از طریق جابر بن عبدالله انصاری رسیده است.^(۷) «فَمَنْ حَاجَكَ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَابْنَاتِكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ ثُمَّ تَبَتَّلْ فَنَجْعَلْ لَعْنَةَ اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ»^(۸) هر کس با توبه مجادله برخیزد پس از آنکه دانش (وحی) به تو برسد بگو بیاید ما و شما با فرزندان (حسن و حسین) و زنان «حضرت فاطمه» و خودمان با هم به مباحله برخیزیم تا دروغگویان را به لعنت خدا گرفتار سازیم.

از جمله آیاتی که به صراحت درباره فرزندان پیامبر و جانشینان پیامبر و حضرت فاطمه به طور صریح و روشن دلالت بر عصمت و پاکی و پیراستگی از گناه آنان می‌کند این آیه است که معروف به آیه‌ی تطهیر است و در خانه ام‌سلمه نازل شده است هنگام نزول آیه فاطمه حسن و حسین نزد پیامبر(ص) حضور داشتند پیامبر عباى خویش بر آنان افکند و بدین ترتیب آنان را از بقیه اهل خانه جدا کرد و دست خود را به سوی آسمان بلند کرد و فرمود خدایا اینان فرزندان و اهل بیت من هستند پس بر محمد و آل او درود فرست. (۱۰) «إِنَّمَا يَرِيذُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا» (۱۱) خداوند چنین می‌خواهد که رجس و پلیدی را از شما خاندان نبوت ببرد و شما را پاک و منزّه گرداند.

و نیز در احادیث به مسئله فوق اشاره شده از جمله این حدیث است که امام صادق فرمود: «الْفَاطِمَةُ قُطِبَتْ مِنَ الشَّرِّ» (۱۲) فاطمه از هرگونه بدی به دور است. به طور کلی از معنای فاطمه نیز بخوبی استفاده می‌شود که وی با هیچ‌گونه پلیدی همراه نیست و از هر پلیدی و گناهی به دور است.

■ ایثار فاطمه

«و يُطْعَمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حَيْثُ مَسْكِينًا وَ يَتِيمًا وَ اسِيرًا إِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِرُوحِ اللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَ لَا شُكْرًا» (۱۳) بر دوستی خدا به فقیر و طفل یتیم و اسیر طعام می‌دهند «گویند» ما فقط برای خشنودی خدا به شما طعام می‌دهیم و از شما پاداشی نمی‌طلبیم».

ابن عباس می‌گوید حسن و حسین(علیهم السلام) مریض شده بودند پیامبر به همراه گروهی از آنان عیادت نمود و به امام علی(ع) فرمود چه خوب است برای شفای فرزندان نذری کنی آنگاه امام علی و فاطمه(س) و کنیز آنها فضا نذر کردند که در صورت بهبودی آنان سه روز روزه بگیرند پس از بهبودی امام حسن و امام حسین حضرت فاطمه روزه گرفتند و برای افطار نان جوئی که آماده کرده بودند سر سفره آوردند در این هنگام مسکینی آمد طلب غذا کرد که آن حضرت غذا را به او بخشید روز دوم و

سوم نیز یتیم و اسیری در وقت افطار آمدند و غذای خود را به آنان دادند و با آب افطار کردند تا روز چهارم امام علی(ع) و دو فرزندش محضر رسول خدا رسیدند در حالی که از ضعف به خود می‌لرزیدند پیامبر همراه آنان به خانه فاطمه(س) آمد وقتی فاطمه را با آن حال در شدت ضعف و در حال نماز دید افسرده خاطر شد در این هنگام جبرئیل فرود آمد در حالیکه هدیه بهشتی برای اهل بیت آن حضرت(ص) آورده بود به پیامبر فرمود این هدیه را بگیر خدای تعالی به داشتن چنین اهل بیتی به تو تهنیت گفته پس سوره هل اتی را بر پیامبر نازل کرد. مرحوم فیلسوف گرانقدر آیه‌الله العظمی کمپانی چه زیبا سروده است وحی و نبوتش تسبب جود و فتوتش حسب قصه‌ای از سر و تش سوره هل اتی کند

■ نمونه دیگری از ایثار فاطمه

جابر بن عبدالله انصاری می‌گوید: روزی رسول خدا(ص) نماز عصر را با ما خواند و پس از فراغ از نماز در محراب نشست و مردم اطراف او گرد آمدند به نگاه پیرمردی از مهاجران عرب نزد رسول خدا آمد در حالی لباس‌های کهنه و مندرس پوشیده بود و در نهایت ضعف و پیری نمی‌توانست خود را نگاه دارد رسول خدا متوجه او شد. و از احوال او پرسید پیرمرد گفت ای پیامبر خدا من گرسنه‌ام، غذایم دهید، پرهنه‌ام مرا بپوشانید و ندارم بی‌نیازم کنید حضرت فرمود الآن چیزی ندارم ولی می‌توانم شما را راهنمای خوبی باشم چون راهنمای به خوبی مانند انجام دهنده آن است به منزل کسی برو که خدا و رسول را دوست می‌دارد و خدا و رسول هم او را دوست می‌دارند و رضای خدا را بر جان خود مقدم می‌دارد. به سوی خانه فاطمه برو حضرت به بلال فرمود برخیز و این مرد را به منزل فاطمه ببر پیرمرد و بلال به راه افتادند و چون به در خانه فاطمه رسیدند با صدای بلند سلام کردند پس فاطمه فرمود سلام بر تو کیستی؟ گفت: پیر مردی از عرب، آمده‌ام به سوی پدرت ای دختر محمد من برهنه و گرسنه‌ام با من از مال خود کمک کن تا خدا تو را رحمت کند این در حالی بود که فاطمه و علی

و رسول خدا(ص) سه روز بود که غذا نخورده بودند و پیامبر این را می‌دانست فاطمه پوست قوچی را که دباغی شده بود و حسن و حسین بر روی آن می‌خوابیدند به پیرمرد داد و فرمود این را بگیر (ای کوبنده در) امید می‌رود که خداوند بهتر از این به تو عطا کند مرد عرب گفت ای دختر محمد من از فقر و گرسنگی به تو شکایت می‌کنم و شما پوست قوچ به من می‌دهید؟ چون فاطمه این سخن را شنید گردنبندی که فاطمه دختر عمویش حمزه به او هدیه داده بود از گردن خود باز کرد و به اعرابی داد و فرمود این را بگیر و بفروش! امید است خداوند بهتر از این به تو عوض دهد. مرد عرب گردنبند را گرفت و به نزد رسول خدا آمد و هنوز حضرت با اصحاب خود نشسته بودند مرد گفت ای رسول خدا فاطمه این گردنبند را به من داد و گفت بفروش امید می‌رود که خداوند برای تو چاره بسازد رسول خدا بگریست و گفت چگونه خداوند برای تو چاره نمی‌سازد و حال آنکه فاطمه دختر محمد به تو داده که بهترین دختران فرزندان آدم است! در این هنگام عمار بن یاسر برخاست و گفت ای رسول خدا آیا اجازه می‌دهی که من این گردنبند را خریداری کنم؟ حضرت فرمود خریداری کن ای عمار اگر جن و انس در این گردنبند شریک شوند خداوند آنها را به آتش جهنم عذاب نکند. عمار گفت گردنبند را چند می‌فروشی ای عرب؟ گفت آن قدر که از نان و گوشت سیر شوم و یک بُرد یمانی تهیه کنم که با آن خود را بپوشانم و در آن نماز بخوانم و یک دینار که مرا به خانواده‌ام برساند عمار آنچه آن مرد عرب گفت به او داد علاوه شتر خود را هم داد سپس اعرابی نزد پیامبر برگشت حضرت به او فرمود آیا سیر و پوشیده شدی؟ مرد عرب گفت آری بی‌نیاز شدم پدر و مادرم فدای تو باد حضرت فرمود: پس فاطمه را به دعای خود نسبت به آنچه در حق تو کرد پاداش ده، اعرابی، گفت خداوندا، تویی پروردگار ما، و تویی روزی دهنده ما در همه حال! خداوندا، به فاطمه عطا کن آنچه ندیده چشمی و گوش نشنیده باشد.

و رسول خدا به دعای او آمین گفت و روبه اصحاب خود کرد و فرمود خداوند به

فاطمه عطا کرده است در دنیا آنچه اعرابی برای او تقاضا کرد چون من پدر او هستم و هیچ کس از جهانیان مثل من نیست و علی شوهر اوست و اگر علی نمی بود، همتایی برای فاطمه نبود. خداوند به او حسن و حسین را عطا کرده و به هیچ یک از آدمیان چنین فرزندان نداده است و ایشان بهترین فرزند زادگان پیغمبرانند و دو آقای جوانان اهل بهشت هستند در آن حال عمار آن گردنبنند را به مشک خوشبو کرد و در بردیمانی پیچید و به غلامش بنام سهم داد و گفت این را خدمت پیغمبر ببر و تو را هم به او بخشیدم غلام خدمت پیغمبر آورد و آنچه عمار گفته بود به پیغمبر عرض کرد. حضرت فرمود به نزد فاطمه برو و گردنبنند را به او بده و تو هم غلام و خدمتکار او باش غلام گردنبنند را آورد و پیغام حضرت را رسانید فاطمه (س) گردنبنند را گرفت و غلام را هم آزاد کرد غلام خندید و فاطمه فرمود این خنده برای چیست؟ عرض کرد بزرگی برکت این گردنبنند مرا به خنده وا داشت. گرسنه ای را سیر کرد و برهنه ای را پوشاند و فقیری را بی نیاز و بنده ای را آزاد کرد و در نهایت به صاحبش برگشت. (۱۴)

جایگاه فاطمه (س) از منظر آیات
 اما جایگاه و منزلت دختر پیامبر چیزی نیست که بر دانشمندی پنهان باشد زیرا از آیات و روایات وارد شده استفاده می شود که دختر پیامبر مقامی عظیم در نزد خدا و پیامبر دارد اما آیات: «قل لا أسئلكم عليه اجراً الا المودة فی القربى» (۱۵)؛ ای پیامبر به امت خود بگو من اجر و مزدی از شما نمی خواهم مگر در قبال آن دوستی و محبت به فرزندانم.»

یکی دیگر از آیات این آیه است: «فتلقى آدم من ربه كلمات فتاب عليه انه هو التواب الرحيم» (۱۶) پس آدم از پروردگار خویش کلماتی را فرا گرفت و خداوند بوسیله آن

کلمات توبه او را پذیرفت که خداوند توبه پذیر و مهربان است» از پیامبر سؤال شد: درباره کلماتی که خداوند به آدم تعلیم داد و آدم بوسیله آن کلمات توبه کرد؟ حضرت فرمود خداوند این کلمات را به آدم آموخت (بحق محمد و علی و فاطمه و الحسن و الحسين الا تبت علی) به حق محمد و علی و فاطمه و حسن و حسین توبه ما را قبول فرما» پس خداوند توبه او را پذیرفت در اینجا عظمت زهرای مرضیه مشخص می شود. که حضرت آدم برای پذیرفته شدن توبه خود نام فاطمه و فرزندانش را بر زبان جاری ساخت آیه دیگر آیه ۱۹ و ۲۰ از سوره الرحمن است که امام صادق در تفسیر این آیات می فرماید «مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَا يَبْقِيَانِ» دو دریایی در دو جهان هستند که هرگز سرکشی نمی کنند آن دو علی و فاطمه (س) می باشند و بیان آن دو دریا «ای رسول» برزخ و فاصله ایست که تجاوز به حدود یکدیگر نمی کنند که شاید آن مقررات که مرد به وظایف خود و زن به وظایف خود می باشد. (۱۷)

روایات

اما جایگاه فاطمه (س) در روایات و منزلت آن حضرت از زبان پیامبر (ص) و امامان معصوم گزارش شده است در حدیث است که پیامبر (ص) به امام علی (ع) به حسن و حسین و فاطمه (س) نگاه کرد و فرمود «أنا حربٌ لِمَنْ حَارَبَكُم و سلم لمن سالمكم» (۱۸) یعنی من با هر کسی که با شما در جنگ باشد در جنگم و هر کسی که با شما از در صلح و آشتی درآید من نیز با او از در صلح و صفا خواهم بود. (۱۹)

۲- در حدیث دیگری است که ذهبی روایت کرده که رسول خدا فرمود: (اَوَّلُ شَخْصٍ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ فَاطِمَةُ بِنْتُ مُحَمَّدٍ) اول کسی که وارد بهشت می شود فاطمه دختر محمد (ص) است. (۲۰)

۳- بخاری محدث معروف و بزرگ اهل سنت است در کتاب خود از رسول خدا

روایت می کند که فرمود: «فاطمة بضعة مني فمن أبغضها أبغضني» فاطمه پاره تن من است هر کسی او را به خشم آورد مرا به خشم آورده است.

۴- احمد بن حنبل نیز از محدثان معروف اهل سنت در کتاب خود حدیث مزبور را با عبارتی دیگر از رسول خدا نقل کرده: انما فاطمة بضعة مني يؤذيني ما آذاها و يُنصِبني ما أنصبها حضرت فرمود «فاطمه پاره تن من است آنچه او را بیازارد مرا آزرده است و آنچه او را ناخشنود می کند مرا ناخشنود کرده است.» (۲۱)

۵- و نیز جوینی خراسانی در کتاب خود حدیثی نقل کرد. که رسول خدا (ص) فرمود: «اذا كان يوم القيامة نادى مناد من تحت الحُجُب يا اهل الجمع غصوا ابصاركم و نكسوا رؤوسكم فهذه فاطمة بنت محمد (ص) تريد أن تمر على الصراط فتمروا معها سبعون الف جارية من الحور العين كالبرق اللامع» (۲۲) روز قیامت منادی از پس پرده ندا می کند که ای اهل محشر چشمانتان را ببندید و سرها را بزیب افکنید که فاطمه (س) دختر رسول خدا (ص) از صراط بگذرد با هفتاد هزار فرشته آنها مثل آفتابی روشن. در کتب حدیثی از امام باقر (ع) به نحو تواتر گزارش شده که حضرت می فرماید:

برای مادرم فاطمه (س) جلو درب جهنم ایستگاهی است که آن حضرت هنگام ورود افراد به آن جا می ایستد روی پیشانی هر فردی کلمه مؤمن یا کافر نوشته آن حضرت از بین آنان دوستان خود را جدا نموده و سپس این جملات را می فرماید «الهي و سیدی سَمَّيْتِي فَاطِمَةَ وَ قَطَمْتِ بِي مِنْ تَوْلَانِي وَ تَوْلَا ذَرِيَّتِي مِنَ النَّارِ وَ وَعَدَكِ الْحَقُّ وَ أَنْتَ لَا تَخْلِفِ الْمِعَادَ، ای خدای من نام مرا فاطمه نهادی و از عذاب جهنم بریدی و وعده کردی که من و دوستانم را از جهنم برهانی زیرا که وعده تو حق است و خلاف نیست خداوند در پاسخ می فرماید: «صَدَقْتِ يَا فَاطِمَةُ أَنِّي سَمَّيْتُكِ فَاطِمَةَ وَ قَطَمْتِ بِكِ مِنَ النَّارِ وَ تَوْلَاكِ وَ أَحَبَّ ذَرِيَّتِكِ وَ تَوْلَاهُمْ مِنَ النَّارِ وَ وَعَدْتِي الْحَقُّ وَ أَنَا لَا أَخْلِفُ الْمِعَادَ.» (۲۳) خدا فرمود آنچه که